

LOCUS “Let’s Open Cities for Us”
I CONGRÉS UPC SOSTENIBLE >2015
2007 < EDUCACIÒ, TECNOLOGIA I SOSTENIBILITAT

Miguel Usandizaga, Marta Bordas

ETSAV- Escola Tècnica Superior d’Arquitectura del Vallès

Departament de Composició Arquitectònica

Grup de recerca: PUPP- Perspectives Urbanes: Processos i Projectes

C. Pera Serra, 1-15

08173 – Sant Cugat del Vallès (Barcelona), Spain

Phone: +34 93 401 7900

Web page: <http://www.upc.es/cda>

Miguel.Usandizaga@upc.edu, marta.bordas@gmail.com

PONÈNCIA

LOCUS és un Programa Intensiu Erasmus, promogut i coordinat per la UPC i amb el suport de la Càtedra d’Accessibilitat, amb participació d’altres vuit universitats europees (Lisboa – Lund – Krakow – Firenze – Montpellier – Glasgow – Oldenburg – Bucuresti).

LOCUS s’organitzarà els anys 2008 - 2010 com una successió de tallers intensius de projectes d’arquitectura i disseny urbà enfocats a realitzar una anàlisi i proposta d’alternatives pels problemes relacionats amb l’accessibilitat i la lliure mobilitat de les persones en l’entorn construït europeu.

L’accessibilitat és un paràmetre indispensable i clau per tal d’aconseguir un Desenvolupament Humà Sostenible. Sostenibilitat implica tres valors fonamentals: eficiència, llibertat, i equitat. Garantir que totes les opcions humanes siguin disponibles a tot tipus de persona serà aconseguit mitjançant la promoció i defensa d’un disseny universal apte per tothom.

La societat es podria dir que es divideix entre aquelles persones que presenten problemes de mobilitat i aquelles persones que les presentaran en un futur proper. Per tant, promovent l’accessibilitat no estarem únicament resolent els problemes existents d’una minoria, sinó que estarem evitant problemes futurs de tota la societat.

La docència del programa LOCUS s’emmarca dins la “**Innovació docent en DHS**”, ja que es promourà la simulació de les discapacitats per poder analitzar i comprendre les necessitats de cada usuari, interioritzant les seves limitacions i possibles solucions en cada cas.

Es tracta d’evitar, d’aquesta manera, la simple memorització de la normativa: espais útils, amplex mínims, radis de gir, pendents màximes, etc., sinó que la pròpia experiència, coneixement d’hàbits i sentit comú pugui donar resposta als problemes.

Es treballarà en grups d’estudiants de diversa procedència, procurant grups de treball multiculturals que reuneixin a estudiants de diferents nivells o cursos. Es fomentarà la discussió en grup per afavorir tot el possible l’aprenentatge cooperatiu.

Desenvolupament de la ponència.

L'arquitectura és el reflex dels costums i necessitats de la societat. El paper de l'arquitecte passa per decidir com són les ciutats i com s'hi ha de viure, com són els edificis i com s'habiten. És primordial adonar-se que qualsevol decisió de projecte condiona uns resultats que progressivament són transformats en hàbits de la societat.

Hem de ser capaços de concebre la societat en el seu conjunt global, formada per diferents persones amb capacitats diverses. Una falta de precisió en el disseny provoca una consciència social errònia de les capacitats de certes persones que s'acaba traduint en discriminació. La gent amb necessitats especials es presenta com una minoria que es troba en desavantatge a causa de la societat i no només pels seus propis impediments. Cal prendre en consideració què suposen les barreres arquitectòniques i ser conscients que quan fem desaparèixer les barreres que discapaciten estem efectivament fent desaparèixer les discapacitats.

L'objectiu és replantejar la nostra arquitectura per tal de donar igual accés a tots els individus, sense crear diferències i solucions alternatives per a aquells usuaris no tinguts en compte durant el procés de projectació. Els arquitectes, per tant, són els primers responsables en eliminar la discriminació deguda a les diferents capacitats, sent un deure conèixer quines són les necessitats de cada individu per poder garantir una arquitectura per tothom.

Amb aquesta finalitat promovem el Programa Intensiu LOCUS.

Aquesta iniciativa pretén introduir de manera eficaç l'accessibilitat com a valor indispensable en el disseny, i assegurar una lliure mobilitat europea obrint les portes a la nova arquitectura i disseny urbà per a tothom.

- **Objectius:**

- 1) Sensibilitzar als estudiants d'arquitectura, urbanisme i paisatge de la necessitat de considerar l'accessibilitat com un paràmetre a tenir en compte en qualsevol projecte.
- 2) Difondre les nocions del “disseny universal” o “disseny per a tothom”
- 3) Reflexionar sobre las barreres arquitectòniques i culturals presents en la societat.
- 4) Avaluar i comparar les normatives reguladores d'accessibilitat
- 5) Estendre la utilització de les noves tecnologies de la informació i comunicació en la formació dels estudiants d'arquitectura i urbanisme.
- 6) Desenvolupar sistemes de representació que faciliten la orientació, comprensió i ús universals de l'arquitectura, la ciutat i el territori.

7) Fomentar la noció de ciutadania europea com a conjunt de possibilitats per a tots els habitants de la Unió Europea.

- **Sistema de treball**

Organitzarem 2 workshops de 15 dies de durada cada un per any acadèmic, amb una durada total de 3 anys. A cada taller participaran 5 universitats europees, que aportaran 6 estudiants cadascuna, obtenint 10 grups de 3 estudiants, potenciant la interdisciplinarietat i la multiculturalitat.

La variada dispersió geogràfica present en les universitats participants és un valor afegit que aportarà riquesa a l'aprenentatge. Es proposen els següents grups de països, que en els anys posteriors idealment haurà de canviar per tal de maximitzar la col·laboració entre els diferents socis participants de LOCUS:

- 1) Barcelona – Lisboa – Lund – Krakow – Firenze
- 2) Barcelona – Montpellier – Glasgow – Oldenburg - Bucuresti

- **Exemple de Projecte d'Estudi:**

Estudi de l'accessibilitat en el casc urbà d'una ciutat de grandària mitjana, amb un casc antic amb valor patrimonial i problemàtica d'accessibilitat derivada de la seva evolució recent (turisme, oci, ciutats universitàries...).

S'estudiaran tant qüestions de disseny urbà (recorreguts, paviments, mobiliari urbà, aparcament, etc.), com qüestions de disseny arquitectònic (accés als edificis, disseny i recorregut interior, etc).

Proposta pràctica d'alternatives per als problemes detectats, dissenyant projectes per a edificis i espais públics aptes per a tot tipus d'usuaris, sense diferenciacions i restriccions d'espai, de manera que siguin tots ells universalment utilitzables.

Aquest sistema de treball presenta el valor afegit per als estudiants d'Arquitectura de tenir la oportunitat de conèixer i entendre una ciutat, i realitzant-ho des d'un punt de vista innovador: aquell de la gent amb problemes d'accessibilitat.